

بسمه تعالی

برنامه کوچ سالیانه زنبور عسل و استقرار زنبورستان‌ها موضوع ماده ۱۴ قانون نظام دامپروری کشور مصوب ۸۸/۵/۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱) اصطلاحات به کار رفته در این برنامه، دارای تعاریف زیر می‌باشد:

- ۱- **سیاست‌های دامپروری:** سیاست‌های دامپروری مجموعه تصمیمات وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور تولیدات دامی) است که برای حفظ، توسعه و تشویق سرمایه گذاری در فعالیت‌های دامپروری، قانونمند کردن و ساماندهی امور مرتبط با دام در جهت حفظ منابع ژنتیکی، افزایش تولید، ایجاد امنیت شغلی، اشتغالزایی و کاربرد فن‌آوری روز در امر پرورش، تغذیه، اصلاح نژاد، نگهداری و همچنین ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات مربوط به این فعالیت‌ها و حفظ امنیت سرمایه‌های منابع دامی اتخاذ می‌گردد.
- ۲- **سیاست‌های بهداشت دام:** سیاست‌های بهداشت دام مجموعه سیاست‌های سازمان دامپزشکی کشور در قالب دستورات بهداشتی به نمایندگی از دولت است که برای تامین و گسترش بهداشت عمومی و جلوگیری از انتشار بیماری‌های مشترک دام و انسان اتخاذ می‌گردد.
- ۳- **نظام جامع دامپروری کشور:** نظام جامع دامپروری کشور عبارت از مجموعه قوانین، مقررات، ضوابط، چهارچوبها، استانداردها، الگوهایی است که براساس آن کلیه فعالیتهای مطالعاتی، طراحی، اجرایی، مدیریتی درخصوص پرورش، اصلاح نژاد، تغذیه، تولید مثل، زیست فن‌آوری جدید (بیوتکنولوژی) و نانو فن‌آوری منابع دام در جهت ارتقای کمی و کیفی تولیدات مربوط سامان می‌یابد.
- ۴- **دستورالعمل‌های فنی:** مجموعه‌ای از مشخصات فنی، روشها و ضوابطی می‌باشد که براساس اصول علمی و فنی موجود در کشور و جهان با توجه به شرایط اقلیمی، زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و برای ارتقای کیفیت طراحی، اجرا، نگهداری و بهره‌برداری طرحها تهیه و تدوین می‌شود.
- ۵- **دستورالعمل‌های بهداشتی:** دستورالعمل‌های بهداشتی مجموعه‌ای از شاخص‌های بهداشتی، روشها و ضوابطی می‌باشند که براساس اصول علمی و بهداشتی موجود در کشور و جهان با توجه به شرایط بهداشتی، شیوع و انتشار بیماری‌های دام و طیور و برای ارتقای بهداشت عمومی، جلوگیری از انتشار و مبارزه با بیماری‌های دام و طیور تهیه و تدوین می‌شود.
- ۶- **حریم:** حریم به محدود سرمایه‌های مربوط به منابع دامی و مستحذات آنها اطلاق می‌گردد که براساس ضوابط و مقررات قانون سازمان دامپزشکی و قانون نظام جامع دامپروری به منظور حفظ فعالیتهای دامپروری و جلوگیری از اشاعه بیماری‌های دامی و مشترک انسان و دام تعیین می‌گردد.
- ۷- **مقررات:** مقررات به معنی عام شامل قوانین، مصوبات، بخشنامه‌ها و هر چه که ضمانت اجرایی داشته باشد، می‌باشد.
- ۸- **مقررات فنی:** مجموعه‌ای از مشخصات فنی که براساس ضوابط، استانداردها، اصول علمی و روشها با رعایت مراتب این دستورالعمل و سایر مقررات مربوطه اعمال می‌گردد.
- ۹- **مناطق مسکونی:** به شهرها، شهرکها، روستاها و کانونهای اسکان عشایر که به نحوی از انحاء دارای جمعیت و سکنه هستند، اطلاق می‌شود.
- ۱۰- **نظارت:** مجموعه اقداماتی است برای کنترل و حصول اطمینان از صحت انجام کار در چهارچوب ضوابط فنی و بهداشتی اعلام شده توسط وزارت جهاد کشاورزی.

- ۱۱- **متقاضی:** متقاضی شخص حقیقی یا حقوقی است که براساس شرایط مندرج در گردش کار صدور مجوزهای موضوع این برنامه نسبت به ارائه درخواست خود به مراجع ذیربط اقدام می نماید.
- ۱۲- **برنامه کوچ زنبورعسل:** ارائه شیوه ها و چگونگی جابجایی کلنیهای زنبورعسل از منطقه ای به منطقه دیگر به منظور بهره برداری بهینه از منابع تولید نظیر شهد و گرده و حفظ یا افزایش جمعیت کلنی ها و تولید محصولات از زنبورعسل را گویند.
- ۱۳- **کندو:** به محل زندگی زنبورعسل اطلاق می گردد.
- ۱۴- **کندوی بومی:** کندویی است که فاقد قاب متحرک می باشد.
- ۱۵- **کندوی مدرن:** کندویی است با قابهای متحرک و قابل تعویض که با ابعادی مطابق با معیارهای فنی ساخته شده است.
- ۱۶- **کندوی با جمعیت:** به کندویی گویند که حاوی یک کلنی زنبورعسل باشد.
- ۱۷- **زنبوردار:** به شخصیتی اطلاق می گردد که به پرورش و نگهداری زنبورعسل اشتغال دارد.
- ۱۸- **کلنی زنبورعسل:** به مجموعه ای از زنبورهای داخل یک کندو گفته می شود.
- ۱۹- **زنبورداری ثابت:** شیوه ای از زنبورداری است که در طول سال کلنی های زنبورعسل در یک محل نگهداری می شوند.
- ۲۰- **زنبورداری کوچ رو:** شیوه ای از زنبورداری است که در طول سال، کلنی های زنبورعسل برای استفاده از شرایط اقلیمی و استعدادهای محیطی مناطق مختلف، جابجا می شود و به دو صورت درون استانی و برون استانی انجام می پذیرد.
- ۲۱- **زنبورستان:** به محلی اطلاق می شود که دارای مجموعه امکانات زنبورداری از جمله کندو، کلنی و زنبورعسل و وسایل زنبورداری باشد.
- ۲۲- **زنبور پاکتی:** مجموعه ای از یک ملکه بارور و تعداد چند هزار زنبور کارگر به وزن یک تا یک و نیم کیلوگرم است که برای ایجاد کلنی های جدید تهیه شده و حمل و نقل آنها در یک پاکت یا جعبه کوچک مخصوص انجام می شود.
- ۲۳- **واحد پرورش ملکه زنبورعسل:** زنبورستانی است که در آن تولید ملکه زنبورعسل براساس شیوه های علمی صورت می گیرد.
- ۲۴- **صحرای شهد خیز:** به مناطقی که دارای پوشش گیاهی مناسب به منظور بهره برداری زنبورعسل جهت تولید شهد و گرده می باشد اطلاق می گردد.

ماده ۲) این برنامه در اجرای ماده ۱۴ قانون نظام جامع دامپروری کشور مصوب ۱۳۸۸/۵/۷ مجلس شورای اسلامی و با هدف ساماندهی کوچ زنبورداران و تعیین ضوابط استقرار کلنی های آنان در محل های جدید، در سال جاری مطابق با ماده ۳ این برنامه در ۱۴ بند و ۳ تبصره جهت اجرا ابلاغ می گردد و رعایت آن برای کلیه بهره برداران، سازمانها، نهادها و مراجع قانونی الزامی می باشد.

ماده ۳) برنامه کوچ سالیانه و ضوابط استقرار کلنی های زنبورعسل در زنبورستان ها.

- ۱) زنبوردار درخواست کتبی خود را قبل از مهاجرت به استان دیگر، برای صدور مجوز مهاجرت به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ ارائه می نماید تا آن مدیریت نسبت به صدور مجوز اقدام نماید.
- ۲) مهاجرت از استانی به استان دیگر مستلزم ارائه گواهی بهداشتی معتبر صادره از نمایندگان مجاز دامپزشکی استان مبدأ توسط متقاضی می باشد (طبق بخشنامه ۹۳۸۲۰/۴۰/۹۶ مورخ ۹۶/۱۲/۲۷ سازمان دامپزشکی کشور این مورد تا ۱۸ ماه قابل پیگیری نمی باشد).
- ۳) مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ، درخواست زنبوردار متقاضی مهاجرت را با تعیین مقصد مهاجرت به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد معرفی نموده و رونوشتی از معرفی نامه صادره را جهت برنامه ریزی و اطلاع به معاونت بهبود تولیدات دامی استان ارسال می نماید.
- ۴) مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد در صورت موافقت یا عدم موافقت با استقرار کندوهای متقاضی مراتب را حداکثر ظرف مدت ۳ روز کار و با تعیین مدت مجاز استقرار به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ اعلام می نماید.
- ۵) مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری پس از دریافت موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد اقدام به صدور مجوز مهاجرت کندوها به نام متقاضی نموده و نسخه ای از مجوز صادره را به معاونت بهبود تولیدات دامی استان ارسال می نماید.
- ۶) تمدید یا ابطال مجوز استقرار در یک زنبورستان منوط به هماهنگی مدیریت جهاد کشاورزی دو شهرستان مقصد و مبدأ بوده و در صورت موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مقصد با تقاضای زنبوردار برای تمدید مجوز در مدت معین می بایست مراتب به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان مبدأ اعلام گردد.
- ۷) در صورتیکه درخواست اسکان یک منطقه برای دو زنبوردار در یک زمان به شهرستان مقصد برسد، اولویت با زنبوردار دارای سابقه اسکان در آن منطقه و منوط به رعایت ضوابط ابلاغی از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان مقصد خواهد بود.
- ۸) کوچ و جابجایی زنبورستان در مواقع خاصی نظیر آمارگیری سالانه با ابلاغ معاونت بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان ممنوع می باشد.
- ۹) زنبورداران در فصل کوچ موظف به رعایت حداقل فاصله زنبورستان های خود به شرح زیر هستند:
 - الف) از ۴۰ تا ۱۰۰ کلنی به فاصله ۱۰۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۵۰۰ متر.
 - ب) از ۱۰۱ تا ۳۰۰ کلنی به فاصله ۱۵۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۱۰۰۰ متر.
 - ج) از ۳۰۱ کلنی به بالا به فاصله ۲۰۰۰ متر و در مناطق جنگلی و متراکم از نظر پوشش گیاهی ۱۵۰۰ متر.
 - د) زنبورداران ملزم می باشند که در زمان پرورش ملکه، حداقل فاصله ۵ کیلومتر از مراکز تولید ملکه و ایستگاههای پرورش و اصلاح نژاد ملکه را رعایت نمایند.
- ۱۰) زنبورداران به منظور اشغال منطقه و استقرار در محدوده بیشتری از مکان تعیین شده، مجاز نیستند کلنی های خود را به واحدهای کوچکتر تقسیم کنند مگر کسانی که بیش از ۵۰۰ کلنی داشته باشند که در این صورت مازاد بر این تعداد را می توانند با رعایت فواصل تعیین شده در محل های دیگر مستقر نمایند.

تبصره ۱: قرار دادن کندوهای خالی در منطقه حقی را برای زنبوردار ایجاد نمی نماید.

تبصره ۲: فواصل اعلام شده در بند ۹ با توجه به موقعیت جغرافیایی و اقلیمی هر منطقه و رعایت حداقل مشخص شده توسط معاونت بهبود تولیدات دامی استان حداکثر تا ۱۰ درصد قابل تغییر است.

(۱۱) در مراتع و جنگلها و صحراهای شهید خیز کشور می بایست استقرار کندوها می بایست توسط جهاد کشاورزی صورت پذیرفته و افراد (حقیقی و حقوقی) حق تعرض و جلوگیری از اسکان زنبورداران مهاجر دارای مجوز را ندارند و در موارد بروز اختلاف، سازمان جهاد کشاورزی استان با هماهنگی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان و در نظر گرفتن کلیه موارد فوق موظف است مطابق با ماده ۶ قانون نظام جامع دامپروری کشور با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از زنبوردار و حریم زنبورستان حمایت نماید.

تبصره ۱: داشتن ملک شخصی در مجاورت مراتع مذکور نمی تواند حقی را برای مالکین ایجاد نماید. لذا کوچ و استقرار کلنی های زنبورعسل در این مناطق مستلزم رعایت قانون کوچ زنبورستانها و اخذ مجوز از مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان محل استقرار می باشد.

(۱۲) استقرار زنبورستانها در باغات و مزارع کشاورزی به منظور گرده افشانی در جهت افزایش ارزش افزوده محصولات زراعی و باغی با رعایت مقررات ابلاغی از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان محل زنبورستان صورت خواهد پذیرفت.

(۱۳) مدیریت جهاد کشاورزی محل فعالیت زنبوردار، با زنبوردارانی که موارد مندرج در این ابلاغیه را رعایت ننمایند در مراحل اولیه اقداماتی از قبیل قطع خدمات زنبورداری (خدمات دولتی) به عمل می آورد و در مراحل بعدی ضمن عدم تمدید مجوز فعالیت، آنان را به مراجع ذیصلاح قانونی جهت رسیدگی به تخلفات معرفی و حسب دستور قانونی اقدام لازم بعمل خواهد.

(۱۴) موارد پیش بینی نشده در این ابلاغیه توسط معاونت بهبود تولیدات دامی استانها بررسی و حسب مورد پس از هماهنگی با دفتر امور طیور و زنبورعسل اقدام خواهد شد.